

50. PIAC TATARİSTAN'IN BAŞKENTİ KAZAN'DA YAPILDI

50. PIAC (*Permanent International Altaistic Conference/* Sürekli Uluslararası Altay Çalışmaları Konferansı) 1-6 Temmuz 2007 tarihleri arasında Rusya Federasyonu'na bağlı Tataristan Cumhuriyeti'nin başkenti Kazan şehrinde bulunan Tatar Devlet Üniversitesi'nde (*Tatar Dövet Gumanitar-Pedagogika Universiteti*) yapıldı.

Konferansın resmi açılışı 2 Temmuz Pazartesi günü saat 10.00'da Tatar Devlet Üniversitesi'nin Tataristan caddesindeki abidevi Rektörlük binasındaki Büyük Toplantı Salonu'nda gerçekleştirildi.

Rusya dışından katılanlar, salonunun orta kısmında en alt sırada olan düz yerlere oturdular. Salonunda davetliler yerlerini aldıktan sonra, ilk iş olarak, Rus askerî üniforması giymiş üç Rus askerî trompet çalarak salona girdi. Daha sonra Rusya ve Tataristan'ın milli marşları çalındı. Salonun üst kısmında Rus ve Tatar milli kıyafetleri giymiş kadın ve kızlar Tatarların milli şairi Gabdulla Tukay'ın şiirlerinden bestelenmiş şarkıları kısa bir süre için Tatarca olarak söylediler. Arkasından sayıları on beşe varan gençler hemen hemen Asya ve Avrupa'nın önemli dillerinde davetlilere hoş geldiniz mesajı verdiler.

Kürsüde soldan sağa sırasıyla Rus Prof. Sergey G. Klyaştorni, İtalyan Prof. Giovanni Sary, Tataristan Bilimler Akademisi'nden Prof. Mir Kasım Usmanov, Rektör Prof. Z. G. Nigmatov, Almanya Frei Üniversitesi'nden Alman Prof. Barbara Kellner-Heinkele, Prof. Charles Carlston, Prof. Uli Şamiloglu ve Prof. V. M. Alpatov yerleri aldılar.

Tataristan Cumhuriyeti'nin PIAC'ı sahiplendiğinin bir göstergesi olarak Tataristan Eğitim ve Bilim Bakanı Valjev Nail Mansuroviç, Başbakan Yardımcısı ve Tataristan Kültür Bakanı bayan Valeyeva Zilya Rahimiyanova, kürsüde rektörün hemen sağ yanında yerlerini aldılar. Tataristan Bakanlar Kurulu, Kazan Belediyesi, Rusya Bilimler Akademisi, Tataristan Bilim Akademisi, Rusya Şarkiyat ve Lengüistik Enstitüleri, Rusya Dil Akademisi ve Tataristan Devlet Beşeri ve Pedagoji Üniversitesi konferansa resmen destek sağladılar.

Rektör Prof. Z. G. Nigmatov, kısa bir açılış konuşması yaptı ve arkasından Tatar Devlet Üniversitesi tarafından Amerikan Washington Üniversitesi'nden Prof. C. Carlson ve Prof. U. Şamiloglu'na fahri doktora payeleri verildi. Kültür Bakanı kısa bir konuşma yaptı. Arkasından Prof. Barbara Kellner-Heinkele, uzun bir açılış konuşması yaptı. Rusya ve Altay çalışmalarına katkı yapmış merhum bilim adamlarının isimleri yâd edildi. Bunlar içinde İstanbul Üniversitesi'nde çalışmış olan Prof. Reşit Rahmeti Arat ile Prof. Ahmet Temir de vardı. Fransa Sorbonne Üniversitesi rektörünün PIAC komitesine gönderdiği özel mesaj okundu.

Kazan ve Altay Dünyası isimli seksiyona özel önem verildiği gözden kaçmadı. Rektörlüğün Kütüphanesi ve Müzesinde, Türkoloji ve Altayistik alanında kitaplar yayımlamış olan Rus bilim adamı Vasiliy Alexseyeviç Bogorodskiy'in şahsi kütüphanesinden getirilmiş kitaplar ile Tatar milli şairi Gabdulla Tukay (Türkiye'de Abdullah Tukay olarak biliniyor) hakkında yapılmış modern çalışmalar sergilendi.

3 Temmuz Salı günü Rektörlük'teki sınıflarda oturumlara geçildi. Sirkülerde katılımcılara konferansın resmi dili Rusça ve İngilizce olarak bildirilmesine rağmen, Türkiye'den gelen ve bildirimlerini Türkçe sunmak isteyen katılımcılara Türkiye Türkçesinde sunulmasına izin verildi.

Türkiye'nin değişik üniversitelerinden on üç bilim adamı tebliğleriyle katıldılar. Bunlar Ege Üniversitesi'nden Prof. M. Akif Erdoğan ile Prof. Bekir Deniz; Ankara'dan Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Haluk Şükrü Akalın, İstanbul'dan Dr. Halil Açıkgöz; Kocaeli Üniversitesi'nden Doç. Münevver Tekcan ile Yrd.Doç.Dr. Işıl Altun; Gazi Üniversitesi'nden Prof. Abdülvahit Çakır ile Prof. Refik Turan; Sakarya Üniversitesi'nden Doç. İsmail Güleç, DTCF'den Doç. Halil İbrahim Usta ile Karahan Akartürk; Çukurova Üniversitesi'nden Doç. Muna Yüceol Özezen ve Karadeniz Teknik Üniversitesi'nden Doç. Mehmet Tezcan'dır. Bunlardan sadece Akartürk, bildirersiz katıldı.

Türkiye dışında, Rusya, Kırgızistan, KKTC, Fransa, ABD, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Almanya, Çin Cumhuriyeti, Macaristan, Romanya, Japonya ve İtalya'dan gelen bilim adamlarının da katılımıyla sunulan bildirilerin sayısı yüz elliye geçti.

Kazan şehrinin tarihi ve turistik yerleri katılımcılara gezdirildi. İstanbul gazetelerinde de yazılar yazmış olan Tatar milli şairi Abdullah Tukay'ın etkisi şehrin her yerinde kendini hissettiriyor. Tukay'ın *Ay Kazan*, *Derdli Kazan*, *Munlu Kazan*, *Nurlu Kazan*, *Atiye azamı çağıra namazğa*, *Bik Matur*, *Munlu Kazan* mısralı ünlü şiiri, Bauma caddesinin girişinde bulunan direkli bir tabelaya Arap harfleriyle yazılmış ve ayrıca büyük bir caddeye onun adı verilmiştir.

Kazan Belediye Binası, Kremlin kompleksi içindeki *Kul Şerif Mesciti* ve *Blagoveşçenski Katedrali*, Kazan Devlet Üniversitesi Tarih Müzesi, Kazan şehrinde Kaban gölüne çok yakın bir yerde bulunan ve on sekizinci yüzyıl binası olan *Şihabeddin Mercani Mesciti*, Zelenodolsk ilçesi Raytha köyündeki 17.-19. yüzyıllardan kalma *Raytha Bogoroditsky Manastırı* ve Volga nehri kenarındaki antik *Bulgar şehri*, düzenleme komitesi tarafından katılımcılara gezdirildi.

Bilindiği gibi, PIAC, kırk dokuz yıldır Indiana Üniversitesi'nden Prof. Denis Sinor tarafından düzenlenmekte ve yapılmaktaydı. İlk kez olarak, Prof. Sinor, sağlık nedenlerinden dolayı Kazan PIAC'a katılmadı. 4 Temmuz Çarşamba günü Prof. Sinor'un görüntülü mesajı Tataristan Bilimler Akademisi binasında dünyanın pek çok ülkesinden gelen katılımcılara gösterildi. Bu mesajında Prof. Sinor, PIAC Genel Sekreterliğini Prof. Barbara Kellner-Heinkele'e bıraktığını açıkça söyledi. Bundan sonra, katılımcılar arasında duygulu anlar yaşandı. Zira Prof. Sinor, mesajında, hayatı boyunca Kazan şehrini görmeyi çok istemesine rağmen, göremediğini açıkça söyledi ve bundan sonra da PIAC'ın muntazaman devam ettirilmesini istedi. Burada Prof. Barbara Kellner-Heinkele tarafından son yıllarda yaptığı muazzam çalışmalardan dolayı Prof. Mir Kasım Usmanov'a, *PIAC Madalyası* törenle takdim edildi. Burada yapılan seçim sonucunda KKTC'den İsmail Bozkurt, PIAC Düzenleme Komitesi'ne seçildi.

Küçük, sevimli ve tarihi bir şehir olan Kazan, İslamî binalarıyla özellikle 1552'de Ruslara direnen Kul Şerif adına yapılmış olan muazzam camiyle; çok sayıdaki müze ve kütüphaneleriyle katılımcıların epey ilgisini çekti. İki gün boyunca süren yağmurlardan dolayı şehri doyasıya gezmek mümkün olmadı ve yükselen nem oranı katılımcılara epey sıkıntı verdi.

Dört gün süren Kazan PIAC'ın tebliğlerin özetleri ve program, bir kitap halinde İngilizce ve Rusça olarak basıldı. Düzenleme komitesinin söz verdiğine göre, Kazan PIAC tebliğleri çok yakın bir gelecekte kitap olarak basılacaktır. Nitekim bir önceki Ankara PIAC'ın tebliğleri Prof. Akalın tarafından kitap olarak yayımlanmıştır.

Son olarak özellikle sitayişle belirtmem gereken önemli bir nokta, bu konferansın gerçekleşmesinde Prof. C. Carlson ile Kazan Devlet Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi Dekanı Dr. Ayda Sadıkova'nın katkı ve çabalarının unutulmaz olduğudur.